

Tórshavn, tann 17. desember 2018
J.Nr.: LUM-21- 18/00062-12
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Viðv. at Eysturkommuna hevur sýtt fyri at rinda fyri skúlagongd í Runavíkar kommunu

Tygum klagadu tann 22. mai 2018 til mín um, at Eysturkommuna sýtti fyri at rinda skúlagongdina hjá soni tygara, sum fór í 8. flokk í Runavíkar kommunuskúla skúlaárið 2017/18.

Í klaguni og í útgreinandi viðmerkingum, dagfestar 3. september 2018, hava tygum víst á, at avgerðin hjá Eysturkommunu er ósaklig, tí kommunan áður hevur goldið skúlagjald fyri næmingar, sum hava gingið í skúla í øðrum kommunum. Ítøkiliga hevur tú víst á, at Eysturkommuna hevur goldið skúlagjald hjá fleiri næmingum, sum eru farnir á fótbóltsskúlan í Havn.

Tygum klagadu eisini um, at Eysturkommuna ikki hevur givið tygum eina nøktandi grundgeving sambært § 23 í fyrisingarlógini ella vegleitt teg um møguleikar at kæra avgerðina.

Gongdin í málinum

Tað framgongur av klaguni, at tit eru búsitandi í Eysturkommunu, og at tygum í juli 2017 fráboðaðu Eysturkommunu, at sonur tygara var innskrivaður at fara í 8. flokk (Samfelagsbreyt) í Runavíkar kommunuskúla skúlaárið 2017/18. Tygum spurdu samstundis Eysturkommunu, um skúlagjaldið fylgdi við næminginum.

Í august 2017 svaraði Eysturkommuna, at kommunan hevði eittans skúlatilboð til 8. og 9. floks næmingar, og at tað tilboðið var at ganga í skúla í Fuglafirði. Eysturkommuna kunnaði samstundis um, at skúlagjaldið fyri næmingar í 10. flokki kann flyta við næminginum, um hann ynskir at ganga í skúla aðrastaðni. Eysturkommuna upplýsti eisini, at burtursæð frá tá

orsøkirnar vóru sosialar v.m., hevði kommunan einans rindað fyri skúlagongd í aðrari kommunu, tá næmingar fóru á fótbóltskúla í Havn.

Á eyka býráðsfundi í Eysturkommunu tann 21. august 2017 havnaði býráðsmeirilutin eitt uppskot um at veita fíggarligan stuðul til næmingar, sum velja annað skúlatilboð enn Fuglafjarðar skúla.

Um lógargrundarlagið

Sambært §§ 4, 26 og 27 í fólkkaskúlalógini er fólkkaskúlin ein 9 ára grundskúli og ein 1 árs 10. flokkur. Kommunustýrið, sum er skúlamyndugleikin, hevur skyldu at skipa so fyri, at børnum og ungfólki undir 18 ár, sum búgva í øki skúlamyndugleikans, verður tryggjaður undirvísingarmøguleiki í 8., 9. og 10. flokki. Eftir sáttmála kommununa millum, góðkendur av landsstýrismanninum, kann verða víst næmingum á undirvísing í skúla hjá aðrari kommunu.

Sambært hesum er ikki frítt skúlaaval, skilt á tann hátt, at foreldur kunnu ikki krevja, at heimstaðarkommuna rindar fyri skúlagongdina hjá næmingi, sum velur at fara í skúla í aðrari kommunu, sum eingin avtala er við.

Hetta framgongur eisini av einum svari frá Mentamálaráðnum til Eysturkommunu, dagfest 28. februar 2017, har tað m.a. stendur:

“... foreldur, sum sjálvi velja annan skúla, enn skúla í skúlaskipanini í heimstaðarkommununi, rinda vanliga sjálvi skúlagjaldið og fyri ferðing. Foreldur kunnu ikki krevja, at kommunan rindar skúlagjaldið til aðra kommunu enn ta kommunu ella tær kommunur, sum heimstaðarkommunan hjá næminginum hevur avtalað skúlasamstarv við.”

Eysturkommuna hevur upplýst fyri umboðsmanninum, at næmingar í Eysturkommunu (fyrr Gøtu- og Leirvíkar kommunu) síðani seinast í 50'unum hava gingið í framhaldsdeild í Fuglafirði. Greitt er samstundis, at verandi skúlabygnaður í Eysturkommunu er tann, at innskúling er í Leirvík, miðdeild er í Gøtu, og framhaldsdeildin er í Fuglafirði. Mentamálaráðið góðkendi hendan bygnaðin í desember 2009 í sambandi við, at Gøta og Leirvík lögdu saman í eina kommunu. Skal skúlabygnaðurin broytast, skal málið viðgerast saman við skúlastýrinum og umsókn um góðkenning sendast Mentamálaráðnum, sbr. § 52, stk. 4 í fólkkaskúlalógini.

Viðgerðin av klaguni

Eins og Eysturkommuna hevur gjørt vart við í frágreiðing til mín, eri eg av teirri fatan, at ein kommuna, sum sambært krøvunum í fólkkaskúlalógini hevur tryggjað næmingum í kommununi undirvísing í 8. og 9. flokki, hevur ikki skyldu at lata skúlagjaldið fylgja við næmingi, sum ynskir at ganga í skúla í aðrari kommunu.

Tygum hava tískil ikki nakað krav um, at Eysturkommuna rindar fyri skúlagongd hjá soni tygara í aðrari kommunu.

Viðkomandi spurningurin at viðgera er, um tað var ósakligt av Eysturkommunu at sýta fyri at rinda fyri skúlagongdina hjá soni tygara í Runavíkar kommunuskúla, samstundis sum Eysturkommuna rindar ella hevur rindað fyri skúlagongd hjá næmingum, sum eru farnir á fótbóltsskúlan í Havn.

Eysturkommuna hevur í frágreiðing til mín, dagfest 20. juni 2018, greitt frá, at sum eitt av fleiri undantøkum frá høvudsregluni um, at kommunan einans rindar fyri næmingar, sum taka av kommunala tilboðnum um at ganga í framhaldsdeild í Fuglafjarðar skúla, hevur kommunan rindað fyri næmingar, sum eru farnir á fótbóltsskúlan í Havn. Undantøk eru eisini gjørd vegna serstakar persónligar umstøður.

Grundgevingin hjá Eysturkommunu fyri at rinda fyri næmingar í fótbóltsskúlanum er, at fótbóltsskúlin “er/var eitt so serstakt tilboð, og tað var og er tað einasta av sínum slag í Føroyum.”

Tú hevur hinvegin víst á, at Runavíkar kommunuskúli bjóðaði næmingunum at ganga á “Samfelagsbreyt”, og tú heldur ikki, at Eysturkommuna kann gera mun á, hvørji onnur skúlatilboð kommunan ger av at rinda fyri.

Eg havi í sambandi við viðgerðina av klaguni spurt meg fyri, hvat “Samfelagsbreyt” í 8. flokki í Runavíkar kommunuskúla skúlaárið 2017/18 fevndi um. Sambært skúlastjóranum bjóðaði skúlin hetta árið, í sambandi við at Mentamálaráðið setti samfelagsfrøði á tímatalvuna hjá 7. flokki, samfelagsfrøði sum valfak í 8. flokki við 3 undirvísingartímum um vikuna. Í aðramáta var talan um sama skúlatilboð sum í øðrum kommunum.

Grundað á upplýsingarnar um, at heitið “Samfelagsbreyt” einans fevndi um eitt valfak við trimum tímum, havi eg onga viðmerking til, at Eysturkommuna metti hetta tilboð samsvara tilboðið, sum Eysturkommuna bjóðar næmingunum í Fuglafjarðar skúla, og sýtti fyri at lata skúlagjaldið fylgja soni tygara í Runavíkar kommunuskúla.

Eysturkommuna hevur somuleiðis greitt soleiðis í frágreiðingini til mín:

“Tá talan er um mál, har kommunan ikki hevur skyldu at lata gjaldið fylgja næmingum, ið velja aðra loysn enn hana, ið kommunan kann bjóða, so má kommunan sambært vanligum reglum standa hampiliga frítt í mun til at raðfesta, hvørjar umsóknir ella loysnir, kommunan ynskir at rinda fyri ella ikki, tó við atliti til líkareglu og sakliga viðgerð. Kommunan hevur ikki gjørt og metir seg heldur ikki hava skyldu at gera nágreiniligar kanningar av ymsu skúlatilboðunum kring landið. Av somu orsök hevur kommunan heldur ikki orðað rætningslinjur fyri, nær kommunan kann velja at lata skúlagjaldið fylgja einum næmingi. Talan er meira um mál, ið verða reist eftir umsókn, og tá má tað liggja á

umsøkjaranum frammanundan at upplýsa um tað serliga, so at kommunan kann taka støðu.”

Sambært upplýsingum um 8. og 9. flokk á heimasíðuni hjá Skúlanum á Fløtum víkir fótbóltskúlatilboðið frá einum vanligum skúlatilboði á tann hátt, at fótbóltsvenjing, t.e. íðking og ástøði, er kravt fak 2 tímar 4 dagar um vikuna, umframt at tímarnir við valfakum eru lækkaðir nakað.

Vísandi til at talan ikki er um somu umstøður í málinum, t.e. at skúlatilboðini ikki kunnu samanberast, og at annað tilboðið í høvuðsheitum samsvarar við skúlatilboðið, sum longu er í Eysturkommunu, haldi eg ikki grundarlag vera fyri at siga, at Eysturkommuna ger mun á næmingum, tá hon sýtir fyri at rinda fyri skúlagongd í Runavíkar kommunuskúla. Tað hevði harafturímóti verið ósakligt, um kommunan bert játtaði at rinda nøkrum næmingum skúlagjaldið til sama tilboð.

Um vantandi grundgeving sambært § 23 í fyrisitingarlógini og vantandi kæravegleiðing

Tú klagaði eisini um, at Eysturkommuna í svari sínum ikki samsvarandi § 23 í fyrisitingarlógini hevur víst til tær rættarreglur, sum avgerðin er grundað á. Um hendan spurningin hevur Eysturkommuna, sum rætt er, víst á, at avgerðin um at sýta fyri at lata skúlagjaldið fylgja soni tygara í Runavíkar kommunuskúla ikki er ein avgerð sambært fólkaskúlalógini ella aðrari lóg, og tískil er eingin rættarregla at vísa til.

Tú klagaði somuleiðis um, at Eysturkommuna ikki hevur vegleitt teg um møguleikarnar at kæra noktandi avgerðina. Sambært § 24 í fyrisitingarlógini skal ein myndugleiki, sum fráboðar eina skrivliga avgerð, sum kann kærast til annan fyrisitingarlígan myndugleika, vegleiða um møguleikan at kæra, um freistir v.m. Avgerðin hjá Eysturkommunu um at sýta fyri at rinda fyri skúlagongd í aðrari kommunu kann ikki kærast til annan fyrisitingarlígan myndugleika, og tískil hevði Eysturkommuna ikki lógarásetta skyldu at vegleiða tygum í hesum føri.

Avrit av hesum skrivi er sent Eysturkommunu og verður í næstum lagt á heimasíðuna www.lum.fo í navnleysum líki.

Vinarliga

Sólja í Ólavsstovu
umboðsmaður

